

EEN LEEN VAN DE SINT PIETERSKERK TE LEIDEN, 1316-1744

door
J.C. Kort †

*Dit repertorium is afkomstig uit de nalatenschap van de heer Kort.
Het kan zijn dat het repertorium nog niet af was.
Bij twijfel is het altijd raadzaam om het originele register te raadplegen.*

Inleiding

[geen inleiding]

LEIDEN

- Zijn huizing (1368: steenhuis) te Leiden, (1515: staande tegenover de Blauwe steen) aan (1515: op de hoek van) de (1534: St. Pieters-) Kerksteeg, strekkend van de Grote straat tot de gracht, (1368: vermeerderd met zijn huis en erf aan de Voldersgracht, strekkend van de Voldersgracht tot Hendrik Hamer, enerzijds: Willem Willemsz., anderzijds: Hildegonde en Gerard Nikolaasz. met zijn stalhuis en boomgaard, afkomstig van Dirk van Haarlem), (1515: bijeen strekkend van de Breestraat langs de zuidzijde van de St. Pieterskerksteeg tot de Voldersgracht, belast met 10 stuiver erfpacht voor de kerk; 1534: en 5 schelling voor de commandeur van de kerk en 8 stuiver voor de grafelijkheid; enerzijds: de steeg, anderzijds: mr. Dirk Pietersz., chirurgijn).**

9-11-1316: Pieter van Leiden, kanunnik van St. Pieter te Utrecht en van Middelburg, persoon van de kerk van Zoeterwoude, draagt zijn huis over aan de kerk van St. Pieter te Leiden voor de zielen van zijn ouders en van Gerard, zijn broer, en hij en zijn moeder zullen van de kerk in erfpacht houden voor 10 schelling tournoois jaarlijks, te komen op Jan, zijn broer, of Machteld, zijn zuster, of Trude, zijn zuster, of op erven Dirk, zijn oom, welke erfgenaam binnen jaar en dag zal verzoeken op het grote altaar; de bewoner zal de begeving hebben van de door hem gestichte kapelriëën, bevestigd door graaf Willem III, de raad van Leiden, heer Hendrik Spiker en heer Jan van Kloetinge, zijn neven, Jan Rutgersz., zijn klerk, Jan van Leiden, zijn broer, Gerard Alewijnsz., zijn zwager, en Filips Heinenz., zijn neef, GA. Leiden, St. Pieter, regest 3, HS. Derde Afdeling, 216 fol. 11v-14v.

4-2-1368: Pieter van Leiden, die in leen houdt, bij opdracht met zijn huis in de Voldersgracht, bevestigd door heer Jacob, parochiepaap, Hendrik Tier Jansz.? van Leiden, Willem Vlaming, kerkmeesters, en Dirk van den Bossche, poortmeeter van Leiden, St. Pieter, inv. 322 fol. 37v, HS. Derde afdeling, nr. 216 fol. 19-20v.

...-1489: Hendrik Gerardsz. van Alkemade, presenteert tot de vicarie van St. Nikolaas in de St. Pancraskerk, HS. 216 fol. 21.

...-1...: Berta Frankend. van Leiden, weduwe van Jacob Adriaansz. en daarna gehuwd met Berwout Willemsz., zoals haar aankwam van Michiel Gerardsz. van der Heide, haar grootvader, en mr. Filips en Pieter van Leiden, haar 'neven', draagt over aan Vincent Cornelisz., omdat zij geen verwant heeft; zij woont in heer grote steenhuis aan de Blauwe steen langs de zuidzijde van de Kerksteeg tot de Voldersgracht, HS. 216 fol. 52v-54v en fol. 61v.

9-8-1515: Mr. Vincent Cornelisz., meester van de rekeningen te Den Haag, die verkreeg bij overdracht door Baarte Frankend., wordt beleend door kerkmeesters, betuigd door schepenen van Leiden, omdat het huis al 130 jaar niet was verheven; toch was niet zeker of het erfpacht of leen was; voorts zal hij ruimen, wanneer Baarte een nakomeling mocht hebben of wanneer er nazaten van broers of zusters van Pieter van Leiden mochten zijn; afschrift, 2-3-1589 van vidimus, 27-1-1530, Familie Cort van der Linde, nr. 48.

22-1-1531: Schuldbekentenis van Herman Jansz., appelkoper, van 1000 gouden Karolusgulden aan mr. Vincent Cornelisz., meester van de rekeningen van Holland, wegens de koop van het leen, Cort van der Linde, nr. 48.

23-7-1534: Mr. Vincent Cornelisz., wie toegeschat is voor 1029 schilden tegen Herman Jansz. de appelkoper, verkoopt aan Dirk Rippertsz. voor 1040 Filips schilden, het is leenroerig en mr. Vincent behoudt de gift van vier vicarieën in de St. Pieterskerk, die door de paus van het huis zijn gescheiden; afschrift, 2-3-1589, Cort van der Linde, nr. 48.

Het leen 1 gesplitst in 1A en 1B.

1A. Een kamer met erf en kelder daaronder in St. Pieterskerksteeg, strekkend van de steeg achter tot mr. Dirk Pietersz., chirurgijn, met zijn huis, enerzijds: Dirk Joostenz. zelf en de zuidmuur tussen hun percelen zal gedeeld zijn, anderzijds: Margaretha Hendriksd., weduwe Dirk Rippertsz., ‘jolierder’ (juwelier), belast met 2 comans groten voor St. Pieter, 1 comans groot voor de commandeur en 1 stuiver voor de graaf.

23-5-1543: Jacob Hugenz., brouwer, en Jan Nikolaasz. Egmond, voogden van Dirk Joostenz. Snijder, verkopen Quirijn Jansz., ‘jolierder’, bevestigd door Meinsje Dirksd., weduwe Joost Nikolaasz., Dirks moeder, en de koper zal de kelder met een muur afschieten en het water van de goot van Margaretha Hendriksd. zal door beide andere kelders mogen aflopen naar de Voldersgracht, Cort van der Linde, nr. 48.

15-11-1555: Quirijn Jansz. verkoopt Wouter Arnoutsz. Coman; afschrift, 2-3-1589, Cort van der Linde, nr. 48.

1B. Een huizing, genaamd ‘t Huis van Leiden, met drie kamers daarachter aan de Breestraat bij de Bleuwe Steen op de hoek van St. Pieters kerksteeg en de kamers in de steeg, noord: de kerksteeg, zuid: een ledig erf, dat eerst een huizing was maar door burgemeesters is afgebroken en gemaakt tot pensmarkt, strekkend oost van de Breestraat west tot huis en erf van Wouter Arnoutsz. Coman, eertijds van dit perceel door kerkmeesters afgesplitst.

5-3-1588: Cornelis Dirksz., kruidenier en burger van Leiden, bij dode van Margaretha Hendriksd., weduwe Dirk Rippertsz., juwelier, zijn moeder, zoals de akte van 1515 ---.
NB. Het huis van Reier Spellemaker is afgebroken door burgemeesters en is belast met 7 stuiver 8 penning voor de kerk en 2 stuiver 8 penning staat op de afgebroken huizen.

Hierna volgen erfpachten.

2. Zijn huis aan de Blauwe Steen, staande in het erfpachtregister.

...-1649: Dirk van ‘s-Gravenzande,

28-9-1667: Laurens van ‘s-Gravenzande, veertig in raad van Leiden, bij dode van Dirk, zijn

vader, St. Pieter, Blaffert, 1681 fol. 1.

Op rug: papieren van het huis aan de Breestraat, waar 'het wapen van Leiden' uithangt. En heet in 1747 ook 'Het land van Belofte'.

20-12-1666: Het huis in de Pieterskooersteeg is hiervan afgesplitst: voor de kinderen van notaris Aerdenstol, Blaffert, 1681 fol. 1.

3. **Een huis in de Breestraat naast de Penshal, genaamd Wapen van Leiden of Land van Beloften, met drie kamers daarachter in de Koorsteeg, strekkend west tot Christina Gerards, weduwe Andries Pietersz., cramer, verminderd met twee kamers, waarvan het derde staat op naam van kinderen notaris Pieter van Aerdenstoff, waarvan de twee huizen westwaarts erachter, zijnde het derde en vierde huis van de Breestraat met het hoekhuis, die geen leen zijn.**

...-1...: Ferdinand Jacobs van Middelburg bij koop van Cornelis Dirksz., kruidenier, volgens akte d.d. 1-10-1590 op protocol register fol. 17v, Blaffert 1747 fol. 1.

10-12-1714: Anna van Aken bij dode van Hendrik van Aken, haar vader, Blaffert 1747 fol. 1.

...-1716: De erfpachten van dit en het volgende huis nr. 2 zijn afgekocht door Jan Eensaam, gehuwd met Anna van Aken, zie: 13e rek. van Ab. van Gerwen, Blaffert 1747 fol. 1.

17-10-1744: Dirk van der Does Jansz. bij opdracht aan schepenen voor het huis op de hoek van de Breestraat en het kleine huisje daarachter, Blaffert 1747 fol. 1.

4. **Het tweede huis van de Breestraat, afgesplitst, is geen leen maar moet bij verkoop de 10e penning betalen.**

...-1663: Johannes te Water, Blaffert 1747 fol. 1v.

...-1693: Pieter van Aerdenstof, notaris, met het derde huis, bij overdracht, Blaffert 1747 fol. 1v.

20-12-1666: De kinderen van Pieter van Aerdenstof met het tweede en derde huis, Blaffer 1747 fol. 1v.